

Rubrik
Minderåriga föräldrar

Dokumenttyp
Riktlinje

Gäller from
2024-06-20

Giltigt t o m
2026-06-20

Sida:

Författare
Jönsson Lotta E

Faktaägare

1 (2)

Gäller för (enhet)
Region Skåne

Version:
3

Utskrivet dokument gäller inte som original!

Minderåriga föräldrar

Vårdnadshavare/förmyndare

När en minderårig/omyndig person föder ett barn blir den automatiskt barnets vårdnadshavare. Den förälder som inte fött barnet kan dock inte automatiskt bli vårdnadshavare, som annars sker när ett gift par får barn, eftersom en person under 18 år inte kan ingå äktenskap. En person som är under 18 år och föder barn kan inte bli förmyndare till sitt eget barn.

En *vårdnadshavare* har ansvar för barnets personliga förhållanden och ska se till att barnets behov av omvårdnad, trygghet och en god fostran tillgodoses (6 kap. 2 § Föräldrabalken (FB)). En vårdnadshavares ansvar skiljer sig från en förmyndares ansvar. *Förmyndaren* företräder barnet i ekonomiska frågor eftersom minderåriga/omyndiga personer inte själv får råda över sin egendom eller ingå avtal (9 kap. 1 § FB). Är vårdnadshavaren själv omyndig kan de inte vara sitt barns förmyndare (10 kap. 1 § FB). I stället kan en domstol i vissa fall komma att behöva utse en förmyndare till barnet (10 kap. 5 § FB).

Skatteverket

När ett barn föds i Sverige ska detta anmälas till Skatteverket: [Anmälan om födelse | Rättslig vägledning | Skatteverket](#). Det görs genom en så kallad födelseanmälan till Skatteverket, i denna går det *inte* att skriva en notis om att föräldern är minderårig. När Skatteverket registrerar födelseanmälan och föräldern är minderårig ”reagerar” systemet och det krävs att anmälan registreras manuellt av Skatteverket. De skickar en underrättelse till Familjerätten på den ort som barnet är fött.

Familjerätten

Det är Familjerätten som fastställer faderskapet när en minderårig föder barn. Ett faderskap är inte presumtivt när modern är minderårig, då minderåriga inte kan ingå äktenskap.

Socialtjänsten

För att Hälso- och sjukvården ska kunna meddela Socialtjänst/Familjerätten att en minderårig har blivit förälder ska det finnas en sekretessbrytande bestämmelse eller samtycke.

Sekretess och samtycke

Samtycke

Generellt sett kan patienter samtycka till att uppgifter lämnas ut (10 kap. 1 § Offentlighets- och sekretesslagen, (OSL)). Den enskilde kan helt eller delvis häva den sekretess som gäller till skydd för honom eller henne, om inte annat anges i OSL.

När det gäller en minderårig/omyndig person behöver en bedömning göras av ålder och mognad om det är den minderåriga/omyndiga personens, vårdnadshavarens eller bådas samtycke som behöver inhämtas.

Sekretessbrytande bestämmelser

Att en minderårig blir förälder kan vara oroande, men behöver inte nödvändigtvis vara det. Känner man oro för den minderåriga föräldern och/eller barnet har man en anmälningsskyldighet och ska därmed orosanmäla. Anmälningsskyldigheten regleras i 14 kap. 1 § Socialtjänstlagen (SoL).

Det finns en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör att uppgifter om en patient eller dess närstående lämnas från hälso- och sjukvården till socialtjänsten om det behövs för att ge patienten nödvändig vård, behandling eller annat stöd och patienten är omyndig/minderårig (25 kap. 12 § OSL). Denna bestämmelse möjliggör att uppgifter lämnas utan den enskildes samtycke. Den ska dock användas i undantagsfall.

För privat hälso- och sjukvård regleras tystnadsplikten i Patientsäkerhetslagen (PSL) vilken beskriver att uppgifter inte obehörigen får röjas (6 kap 12§ PSL).

Om socialtjänsten får vetskap om att en minderårig person fött barn hjälper de barnet att få kontakt med överförmyndarnämnden som i sin tur utser en förmyndare till barnet.

Lagstiftning:

Föräldrabalk (1949:381), FB
Offentlighets- och sekretesslag (2009:400), OSL
Patientsäkerhetslag (2010:659), PSL
Socialtjänstlag (2001:453), SoL